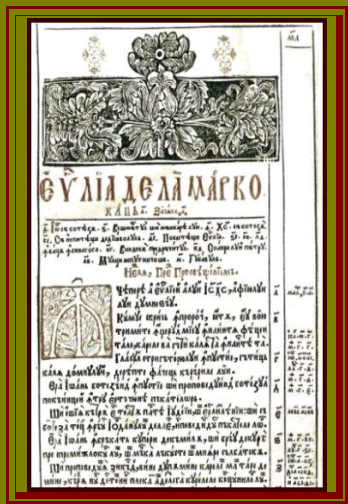

Noul Testament. Bălgrad (Alba-Iulia), 1648

Armonizat unei deosebite ornamentații florale, titlul este tipărit cu negru și roșu, iar pe verso regăsim stema lui Gheorghe Rákóczy. Cuprinde frontispicii și inițiale ornamentate.

„Socotește, cititorule, în ciastă carte, pentru că n-au scrisă îngerii din ceriu, ci au scrisă mîină păcătoasă, din țărîină făcută.”

(Eugen Simion)

SIMION ȘTEFAN (n. ? - 1656) - cărturar și traducător român, mitropolit al Ardealului.

STUDII: datele biografice anterioare alegerii sale ca mitropolit al Ardealului sunt aproape inexistente. Probabil că a învățat la o școală mănăstirească, deoarece încă de tânăr este numit preot la mănăstirea din Bălgrad (Alba Iulia).

ACTIVITATE: în 1640 candidaeză la scaunul mitropolitan din Bălgrad, dar va fi numit „arhiepiscop și mitropolit scaunului Bălgradului și a Vadului și a Maramurășului și a toată țara Ardealului” abia în 1643; dând curs inițiativei oficiale de traducere a *Noului Testament*, încredințată mai întâi ieromonahului Silvestru, el a mobilizat, după moartea acestuia, mai

mulți cărturari, împreună cu care a terminat și perfecționat traducerea, tipărind-o în anul 1648 sub titlul *Noul Testament sau Împăcarea cu legea noao a lui Is. Hs. Domnului nostru* (*Noul Testament de la Bălgrad*); aceiași traduc și publică în 1651 o *Psaltiră ce să zice Cântarea a fericitului proroc și împărat David*. Nu se știe precis în ce măsură a contribuit Simion Ștefan la traducere și redactare. El semnează doar un singur text, *Predoslovie cătră măria sa craiul Ardealului*; alături laudelor și mulțumirilor aduse lui Gheorghe Rákóczy, mitropolitul face cunoscut felul în care a fost elaborată traducerea: au fost căutați între preoții din Ardeal oameni învățați, cunoscători de greacă, slavonă și latină apti pentru traduceri și confruntări de izvoare. Tot lui i se mai atribuie predosloviile către cititori din *Noul Testament* și *Psaltiră*. În afara indicațiilor cu privire la rigurozitatea cu care se proceda la traducere, comune celor două prefețe, predoslovia din *Noul Testament* este deosebit de prețioasă prin ideile lingvistice și istorice pe care le cuprinde. Unele formulări (privitoare la teoria circulației cuvintelor, precum și la explicarea istorică a diversificării dialectale) au devenit celebre, ideile conținute fiind larg dezvoltate de lingviștii români de mai târziu.

OPERA:

- *Predoslovie cătră măria sa craiul Ardealului și Predoslovie cătră cetitori*, în *Noul Testament sau Împăcarea cu legea noao a lui Is. Hs. Domnului nostru*, Bălgrad (Alba Iulia), Tip. Crăiască, 1648; *Predoslovie cătră măria sa craiul Ardealului, Predoslovie la Psaltire și cătră cetitoriu. Despre lauda și de folosul Psaltirii, Predoslovie către cetitori, în Psaltiră ce să zice Cântarea a fericitului proroc și împărat David*, Bălgrad (Alba Iulia), Tip. Crăiască, 1651.

BIBLIOGRAFIE:

- Iorga, *Ist. bis. II*, p. 325;
- Ștefan Meteș, *Istoria bisericii și a vieții religioase a românilor din Transilvania și Ungaria, I*, ed. 2, Sibiu, Tip. Arhidiecezană, 1935, p. 201-206, 394-399;
- Ioan Zăgrea, *Mitropolitul Simion Ștefan*, Cluj, Tip. Episcopiei, 1947;
- Ciobanu, *Ist. lit.*, p. 285-288;
- Piru, *Ist. lit.*, lb. lit., I, p.104-106.
- Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent* (1941)
- *Dicționarul literaturii române de la origini pînă la 1900* (1979)
- Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române* (1990)

APRECIERI: Nicolae Iorga, George Călinescu, Ștefan Meteș ș.a.

